

การศึกษาพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของตนเอง
และผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
เขตภาคกลาง

นางสาวสมคิด จันทร์น่วม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-360-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17486890

A STUDY OF CARING BEHAVIORS FOR PATIENTS OF
PROFESSIONAL NURSES AS REPORTED BY THEMSELVES
AND PATIENTS, GENERAL HOSPITALS UNDER
THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF
PUBLIC HEALTH, CENTRAL REGION

Miss Somkid Channuam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Administration Program

Graduate School

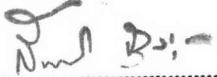
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-360-2

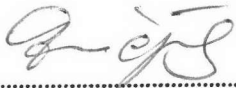
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงาน
ของตนเองและผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
เขตภาคกลาง
โดย นางสาวสมคิด จันทน์น่วม
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์

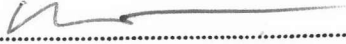
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อุกสรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

สมคิด จันทน์น่วม : การศึกษาพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงาน
ของตนเองและผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตภาคกลาง (A STUDY OF
CARING BEHAVIORS FOR PATIENTS OF PROFESSIONAL NURSES AS REPORTED BY
THEMSELVES AND PATIENTS, GENGERAL HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, CENTRAL REGION)อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา
ยุนิพันธุ์ , 144 หน้า. ISBN 974-634-360-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาล
วิชาชีพตามการรายงานของตนเองและผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เขตภาคกลาง
เปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนก อายุ ประสบการณ์ใน
แผนกที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ประสบการณ์การพยาบาล และเปรียบเทียบพฤติกรรมตามการรายงานของผู้ป่วย
จำแนกตาม แผนก อายุ เพศ ระยะเวลาอยู่ในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ
หลายขั้นตอน ได้พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 364 คน และผู้ป่วยจำนวน 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย และตรวจสอบ
ความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด คือ .94

ผลการวิจัยที่สำคัญ คือ

1. ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของตนเองและ
ผู้ป่วยโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพสูงกว่า
ค่าคะแนนเฉลี่ยตามการรายงานของผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาลวิชา
ชีพรวมทุกด้าน เมื่อจำแนกตามแผนก ประสบการณ์ในแผนกที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน และประสบการณ์การ
พยาบาล มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีความแตกต่าง เมื่อจำแนก ตามอายุ
3. ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วยรวมทุก
ด้าน เมื่อจำแนกตามแผนก และระยะเวลาอยู่ในโรงพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และไม่
มีความแตกต่าง เมื่อจำแนกตามอายุและเพศ

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C686465 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: CARING BEHAVIORS / PATIENTS / PROFESSIONAL NURSES

SOMKID CHANNUAM : A STUDY OF CARING BEHAVIORS FOR PATIENTS OF PROFESSIONAL NURSES AS REPORTED BY THEMSELVES AND PATIENTS, GENERAL HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, CENTRAL REGION, ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 144 p.p. ISBN 974-634-360-2

The purposes of this research were 1) to study and compare caring behaviors for patients of professional nurses as reported by themselves and patients, general hospitals under the jurisdiction of the ministry of public health, central region, 2) and to compare caring behaviors for patients of professional nurses who had different age groups, years of experience in the present unit and years of nursing experience, and who worked in different departments, and 3) to compare caring behaviors for patients of professional nurse as reported by patients who were different in age groups, length of stay, and hospital unit. Research samples were 364 professional nurses and 376 patients selected by multistage random sampling. The instrument which was developed by the investigator was a caring behaviors for patients scale. This scale was tested for structure validity and content validity. The Cronbach alpha were .94.

The following were major findings of the study :

1. The means score of caring behaviors for patients of professional nurses as reported by themselves and patients were in the middle level. The mean score of caring behaviors for patients of professional nurses as reported by themselves were significantly higher than as reported by patients, at the .05 level.

2. There were significant differences between the mean scores of caring behaviors for patients of professional nurses as reported by themselves who were different in years of experience in the present unit and years of nursing experience, and who worked in different departments. There was no significant difference between the mean score of caring behaviors for patients of professional nurses who were different in age groups, at the .05 level.

3. There were significant differences between the mean scores of caring behaviors for patients of professional nurses as reported by patients who were different in hospital unit and length of stay, at the .05 level. There were no significant difference between the mean scores of caring behaviors for patients of professional nurses as reported by patients who were different in age groups and sex.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Ekan* *HT*

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *S. J.*

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ครูผู้ให้ความเมตตากรุณา แก่ศิษย์เสมอมา คอยช่วยชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้ที่ให้ความสนใจ และคอยเป็นแรงผลักดันให้ศิษย์มีความมานะพยายามฟันฝ่าอุปสรรค ต่าง ๆ โดยมีได้ทอดย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญารักษ์ ผู้ริเริ่มประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ในศาสตร์การดูแล ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและทำวิจัยในเรื่องนี้ รวมทั้งให้ คำปรึกษา สนับสนุนค่าราในการค้นคว้าวิจัย และช่วยเหลือดูแลผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบ พระคุณรองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ที่ให้ความกรุณามาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพ และผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั้ง 10 แห่งที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

โอกาสนี้ ผู้วิจัยขอบคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่คอยติดตามด้วยความห่วงใย ขอขอบคุณคุณอมรรัตน์ เสตสุวรรณ คุณณัฐริกา กุลกาญจนาชีวิน คุณวรนุช เนตรพิศาลวนิช คุณปิยนันท์ แสนสุข คุณสัณญลักษณ์ แยมวิบูล รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณที่ ำน้อง ๆ ติกอายุกรรมหญิง โรงพยาบาลอ่างทอง ทุกท่านที่เป็นผู้ให้กำลังใจตลอดมา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณ คุณลิขัย อมรมตตาจิต ผู้ซึ่งให้ความรักความเข้าใจและห่วงใยเป็นอย่างดีตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอมอบความมีคุณค่าของงานวิจัยนี้ให้แก่อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ และผู้ให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกท่านด้วยความขอบพระคุณอย่างสูง และ ความดีทั้งมวลขอมอบแด่บุพการีและบุคคลในครอบครัวทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ เสมอมา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่ามากเกินกว่าจะกล่าวขอบคุณได้

สมคิด จันทน์น่วม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ลักษณะงานบริการพยาบาลในโรงพยาบาลทั่วไป.....	10
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดูแล.....	17
การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพในบริบทสังคมไทย.....	22
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	91
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	107
ภาคผนวก ข. แบบสัมภาษณ์.....	108
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ง. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	140
ประวัติผู้เขียน.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การผสมผสานแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัย.....	27
2 รายชื่อโรงพยาบาล จำแนกตามเขต.....	49
3 จำนวนโรงพยาบาล จำนวนพยาบาลวิชาชีพ และจำนวนผู้ป่วยสามัญ แผนกอายุรกรรม ศัลยกรรมและสูติ-นรีเวชกรรม เขตภาคกลาง.....	50
4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพ และผู้ป่วย โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	51
5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามโรงพยาบาล และแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	52
6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยจำแนกตามโรงพยาบาล และ แผนกที่เข้ารับการรักษา.....	53
7 พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ และพฤติกรรมย่อยที่ได้ จากการสัมภาษณ์.....	55
8 ค่าความเที่ยงของแบบวัดพฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ..	61
9 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนก อายุ วุฒิการศึกษาทางการพยาบาลสูงสุด ประสบการณ์ในแผนกที่ปฏิบัติ งานอยู่ในปัจจุบัน ประสบการณ์การพยาบาล.....	65
10 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วย จำแนกตามแผนก อายุ เพศ ระยะเวลา อยู่ในโรงพยาบาล.....	66
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ.....	67
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตาม รายด้าน.....	68
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมการดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของ พยาบาลวิชาชีพและผู้ป่วย โดยรวมและรายด้าน.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาล วิชาชีพ จำแนกตามแผนก.....	70
15 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนก เป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้.....	71
16 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาล วิชาชีพ จำแนกตามอายุ.....	72
17 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพในด้านการรักษาสีผิวและคุณค่าในความเป็น บุคคลของผู้ป่วยตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้.....	73
18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาล วิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในแผนกที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน....	73
19 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เซฟเฟ้.....	74
20 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาล วิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การพยาบาล.....	76
21 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ เป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้.....	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตามแผนก.....	79
23 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตาม แผนก เป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้.....	80
24 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตามอายุ.....	81
25 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพในด้านการอยู่กับผู้ป่วยตามการรายงานของ ผู้ป่วย จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้.....	82
26 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตามเพศ.....	82
27 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตามระยะเวลาอยู่ในโรงพยาบาล.....	83
28 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแล ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพตามการรายงานของผู้ป่วย จำแนกตาม ระยะเวลาที่อยู่โรงพยาบาล เป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้.....	84

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1 มิติของการให้การดูแล/การไม่ให้การดูแลของ Halldosdottir.....	30
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48